

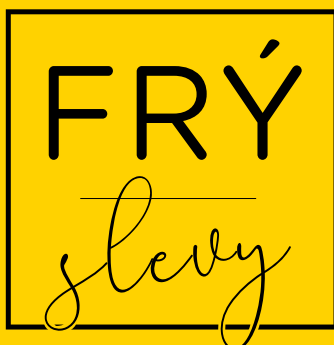
FRÝDECKO ≈ MÍSTECKÝ PATRIOT

KULTURNĚ-SPOLEČENSKÝ MĚSÍČNÍK | ZDARMA | VI. ROČNÍK | ČERVENEC-SRPEN 2020

Sixi mě vnímal jako rysa

rozhovor s Ludvíkem Kuncem
na stranách 8-9

INZERCE FMP 1668/01

Všechny kupóny
ke stažení zde

www.ocfryda.cz

Z historie textilnictví ve Frýdku a Místku – Elzerové (12. část)

► Petr Juřák

Elzerové patřili mezi největší podnikatele a zaměstnavatele ve městě. Jejich doménou bylo textilnictví, okrajově se ovšem věnovali také stavebnictví, nevychýbali se ani veřejným záležitostem.

Johann a Victor

V jednom z předchozích pokračování této minisérie jsme se zmínili o tom, že Johann Elzer mladší měl celkem čtyři děti. Životní osudy a rodinné vazby obou dcer jsme již zmínili, nyní jsou na řadě synové. Johann (v místecké matrice je uvedeno česky Jan, ve většině dalších písemných pramenů ovšem německé Hans či Johann) se narodil v roce 1885 jako druhé dítě manželů Elzerových, Victor (v matrice narozených napsáno česky Viktor) pak o dva roky později.

Johann navštěvoval německou obecnou školu v Místku a poté německé gymnázium ve Frýdku, ve sčítacím operátu z roku 1910 je uvedeno, že je studujícím, školu ale zřejmě z nějaké příčiny nedokončil. Je možné, že důvodem byla práce prokuristy ve firmě svého otce, které se věnoval již od roku 1909. Mladší Victor ovšem vysokoškolská studia dokončil a získal titul inženýra.

Cihelna bratří Elzerů

Oba bratři se ještě před začátkem první světové války angažovali v několika podnikatelských

projektech, v roce 1909 byla zakoupena cihelna nacházející se v bezprostřední blízkosti Elzerovy mechanické tkalcovny, barvírny, úpravny a bělidla v místní části Bahno. Tato parní kruhová cihelna byla na počátku dvacátých let 20. století moderně přebudována a uzpůsobena na vyšší výrobní kapacitu. Kolaudace horkovzdušného sušení cihel proběhla v roce 1923, o rok později pak byla přistavěna kotelna. Cihelna bratří Elzerů se tak stala jedinou velkou strojní cihelnou v tehdejším místeckém okrese. Tento podnik měl sezónní provoz, pracovalo se zde pouze v letním období, v tom zimním si dělníci cihelny vypomáhali příležitostnými pracemi, jako bylo sekání ledu na vodních tocích a jeho odvážení do ledoven (např. místeckého pivovaru), dále se věnovali údržbě silnic (odhazování sněhu), malování pokojů a jiným příležitostným pracím. Mzdové poměry v cihelně nebyly nijak skvělé, v době první republiky si dělníci vydělali 1,80 Kč za hodinu.

Victor spolumajitelem bělidla v Raškovicích

Ing. Victor Elzer se počátkem roku 1913 stal společníkem bělidla a úpravny v Raškovicích. Jeho spolumajiteli byli Josef Adámek a Rudolf Kirchhof, Adámek se ale z finančních důvodů rozhodl ze společnosti vystoupit, a Kirchhof proto hledal nového společníka, který by do firmy přinesl kapitál

Budova postavená Parní cihelnou bratří Elzerů u příležitosti konání Jubilejní výstavy moravsko-slezského Pobežkyd v Místku v roce 1926
Foto | SOKA Frýdek-Místek

k vybudování nových provozů potřebných k rozšíření výrobní kapacity a k vyplacení podílu Josefa Adámka. Mezi Rudolfem Kirchhofem a Victorem Elzerem došlo k dohodě, změny ve vlastnictví firmy pak byly potvrzeny změnou názvu firmy na Bleiche Appretur und Merzerisier – Anstalt Kirchhof & Comp. (Bělidlo, úpravna a mercerizační ústav Kirchhof a spol.). Už v následujícím roce došlo k rozšíření závodu vybudováním skládkárny hotového zboží a expedice č. 2 a 3 s celkovou užitnou plochou 578 m², skladu bílého zboží a strojovny s parní kotelnou, v níž se spalovalo černé kamenné uhlí. V roce 1914 byly vybudovány ještě další

budovy: obytný dům a jednopatrový úřednický dům. Další rozvoj raškovického podniku zbrzdily výstřely první světové války, v jejím průběhu ještě došlo ke zprovoznění škrobárny a dvoupatrové sušárny s užitnou plochou 372 m². Válka poznamenala provoz raškovického podniku jak po stránce personální (muži museli povinně narukovat na frontu), tak i ekonomické (dodávky surovin, uhlí atd.). Konečně, odvedeni byli i oba spolumajitelé, Rudolf Kirchhof i Victor Elzer. Po ukončení války se Victor Elzer začal více angažovat v podniku svého otce v Místku a v roce 1920 ze společnosti Kirchhof a spol. vystoupil. O tom ale zase příště. ■

INZERCE

Střední průmyslová škola, Obchodní akademie a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky Frýdek-Místek, příspěvková organizace, 28. října 1598, 738 01 Frýdek-Místek
tel.: 558 406 111 | ředitel: 558 406 211 | skola@spsaofm.cz | www.spsaofm.cz

JAZYKOVÁ ŠKOLA s právem státní jazykové zkoušky

www.jazykovkafm.cz
+420 605 486 183
+420 734 410 336

- Jednoleté pomaturitní studium anglického jazyka
- Kurzy anglického a německého jazyka s přípravou ke státní zkoušce a ke zkoušce PET, FCE, CAE
- Španělština, francouzština a ruština

- Tradiční výuka a kvalita, rodilí mluvčí, stylové prostředí, osobní přístup
- Jazykové kurzy na míru pro firemní vzdělávání
- Zkoušky z českého jazyka pro cizince

Na čeladenském rozcestí stojí lavička Václava Havla

První lavičku Václava Havla v Moravskoslezském kraji mají v Čeladné. Jedná se o dvě křesla a stůl, kterým prorůstá lípa vysazená v roce 2018 na počest stého výročí založení republiky. Lavičky Václava Havla je projekt pamětních míst věnovaných prezidentu Havlovi, nachází se na řadě míst u nás i v zahraničí. Ta čeladenská

má pořadové číslo třicet dva a obyvatelé obce ji odhalili u příležitosti třicátých oslav sametové revoluce. Lavička je umístěna u restaurace Na Rozcestí v Čeladné. „Jednou jsme seděli s přáteli a diskutovali, jak je česká společnost rozdělená,“ řekl provozovatel restaurace Ondřej Vala. Vzápětí podle něj vznikl nápad na vybudování lavičky

Václava Havla v Čeladné právě u restaurace, která byla postavena v roce 1908 na rozcestí do údolí Podolánky.

Budování laviček Václava Havla je celosvětovým projektem, který inicioval bývalý velvyslanec ČR v USA Petr Gandalovič spolu s architektem a designérem Bořkem Šípkem. Záměrem tohoto projektu, koordinovaného

a zaštiťovaného Knihovnou Václava Havla, je vytvoření sítě míst ve veřejném prostoru, jež mohou přispět k setkávání a vedení skutečného dialogu. Míst, kde je možné diskutovat a přemýšlet v duchu ideálů a životních postojů Václava Havla. Ta první byla instalována v říjnu 2013 v kampusu Georgetown University ve Washingtonu. ■

FRÝDECKO=MÍSTECKÝ PATRIOT

[Registrační číslo MK ČR E 22263 | Vydává: Jiří Sachr | Adresa redakce: S. K. Neumanna 1641, 738 01 Frýdek-Místek | Kontakt: redakce@fmpatriot.cz, 608 832 606, www.fmpatriot.cz | Tisk: EUROPRINT a.s., Pod Kotlářkou 3, Praha | Grafika: Studio 87, Josef Omelka | Distribuce: Česká distribuční | Nevyžádané příspěvky nevracíme | Za obsah inzerce zodpovídá její zadavatel, nemusí odpovídat názoru redakce | Neoznačené foto pochází z archivu redakce | Datum vydání: 8. 8. 2020 | Vychází za podpory Města Frýdek-Místek | Náklad: 25 800 ks | Foto na titulní straně: Jiří Sachr | Inzerce vám rádi zprostředkují]

Jiří Sachr
Tel.: 608 832 606
redakce@fmpatriot.cz
inzerce@fmpatriot.cz

Ivana Sachrová
Tel.: 774 997 944

Uzávěrka inzerce do příštího čísla je 24. 8., vyjde 5. 9. 2020
www.fmpatriot.cz

INZERCE

Quickwash

samoobslužná prádelna • laundromat

Otevřeno od dubna!

Vyperte a vysušte si prádlo na počkání!

PO-PÁ 8:00 – 20:00
SO-NE 9:00 – 20:00
Poslední praní začíná v 19:00

WI-FI ZDARMA

Tel.: 733 309 609
www.quickwash.cz
Quickwash-frýdek-místek

Quickwash
Frýdek-Místek
ul. Nádražní 1100
Frýdek - Místek 738 01

INZERCE

grafika • reklama • tisk
KLEINWÄCHTER
holding s.r.o. zal. 1991

JSME TADY PRO VÁS

tiskarnaklein.cz

grafika & tisk
vizitky
plakáty
brožury
časopisy
knihy
katalogy
letáky

Čajkovského 1511, 738 01 Frýdek-Místek
Tel.: 558 637 285, 558 437 147
E-mail: tiskarnaklein@tiskarnaklein.cz

Prostor na náměstích osvěžila mlžítka

Nejen stromy a keře, které poskytují přirozený stín, ale také mlžítka mají pomoci v horkých letních dnech snížit teplotu v ulicích. V průběhu července byla provizorně testována na místecském náměstí Svobody i na Zámeckém náměstí ve Frýdku, kde prostřednictvím vody vstříkované pod vysokým tlakem do trysek vytvářela jemný mlžný opar. Nerezová mlžítka ve tvaru hokeyjky jsou umístěna v blízkosti kašen, které jsou napojeny na vodovodní řád. Pokud se mlžítka osvědčí, vedení města bude hledat další vhodné lokality pro jejich umístění. ■

Skalice má moderně vybavenou knihovnu

Více než rok trvala rekonstrukce pobočky knihovny ve Skalici, kterou koncem roku 2018 zcela zničil požár objektu kulturního domu. Knihovna tehdy přišla o celou sbírku pěti tisíc knih a kompletní vybavení. Škoda byla vyčíslena na skoro sedm set tisíc korun. Nyní knihovna nabízí kompletní moderní zázemí s pestrou nabídkou knih, z nichž většina je úplně nová. Na své si tak přijdou čtenáři každého věku. Knihovna je vybavena veřejným internetem a poskytuje wi-fi připojení. Od září jsou v plánu školní akce a besedy pro děti. Otevřeno bude od 15. srpna dvakrát týdně, vždy v úterý dopoledne a ve čtvrtek odpoledne. ■

**Pro inzerci volejte:
608 832 606**

Tři osobnosti získaly tradiční ocenění města

Marie Knödllová, Jaroslav Konečný a Josef Lang. To jsou jména osobností, kterým se zastupitelé rozhodli udělit cenu města Frýdku-Místku za rok 2019. Všichni ocenění obdrželi pamětní list a peněžní dar dvacet tisíc korun.

Marie Knödllová je dlouholetou předsedkyní včelařského svazu a téměř čtyři desítky let vychovává budoucí včelaře. Nyní připravuje knihu „Co neodnesl čas“, která bude vydána k výročí včelařského muzea v Chlebovicích. Na konci srpna jsou v plánu včelařské

slavnosti s otevřením Chlebovickej medové stopy, což bude stezka kolem Chlebovic.

Jaroslav Konečný je téměř třicet let ředitelem Gymnázia a Střední odborné školy na Cihelní, pod jeho vedením školou prošly tisíce studentů. Dlouhá léta působil v objektu takzvaného sklepníku na T. G. Masaryka a od roku 2004 se přesunul na Cihelní ulici.

Za přínos v oblasti výtvarného umění byl oceněn Josef Lang. Výtvarník se narodil roku 1924 v domě na Hluboké ulici,

který je znám také jako Langův dům. Jeho díla tvořená barvami i pastely zachycují různá místa a stavby Frýdku-Místku i okolní krajinu.

Ceny statutárního města Frýdku-Místku byly poprvé předány v roce 2008. Udělovány jsou každoročně za mimořádné počiny ve všech oblastech společenského života města, které významně přispěly k jeho rozvoji a šíření jeho dobrého jména, a také za mimořádné projevy odvahy při záchranných lidských životů. ■

Na Rekolech mohou cyklisté vyjet i do okolních obcí

Sviadnov, Baška, Staré Město, Dobrá nebo Žabeň. Do těchto obcí si mohou vyjet cyklisté v rámci služby bikesharing, aniž by jim byla účtována sazba za vrácení kola. Místa pro parkování kol do stojanů přibývají i ve Frýdku-Místku, např. U Hájku v Lískovci, v Bahně - Příkopech a taky v ulicích S. K. Neumannova, Lubojackého, Lískovecká

a Palkovická (u pekárny Pino). S rozšiřováním míst pro parkování kol souvisí i navyšování počtu stojanů. K dispozici je jich více než stovka, nové jsou instalovány zejména tam, kde je provoz růžových kol intenzivní.

Na cyklostezce na Olešné pod aquaparkem a na cyklostezce kolem řeky Ostravice u restaurace

U Splavu stojí dva nové servisní stojany s ruční pumpou a nářadím, které poslouží například k utažení brzd nebo sedátka a dofoukání kol.

Město Frýdek-Místek nabízí na svém území na dvacet kilometrů cyklostezek, které dále vedou do Beskyd, Ostravy a dalších zajímavých lokalit. ■

Lákavý projekt Objev čtyři tajemství Frýdku-Místku

Přestože se prázdniny přehoupou do své druhé poloviny, stále zbývá dostatek času k návštěvě zajímavých míst. Jak individuálním návštěvníkům, tak i skupinám s cílením nejen na české, ale také polské turisty je určen turistický produkt nazvaný Objev čtyři tajemství Frýdku-Místku.

Celodenní sérii komentovaných prohlídek jedinečných míst mohou turisté začít v jediné bazilice v Moravskoslezském kraji a národní kulturní památce ve

Frýdku. Dalším místem, které mohou objevovat, je nošovický pivovar Radegast, kde je pro ně připravena nejen komentovaná prohlídka pivovaru, ale také zážitkový program, v němž se naučí čepovat pivo jako pravý pohan. Chybět nesmí ani jeden z největších včelařských areálů ve střední Evropě v nedalekých Chlebovicích a návštěvnícké centrum Marlenka, kde se zájemci podívají přímo pod pokličku přípravy této medové pochoutky.

Prohlídky v návštěvníckém centru Marlenka a pivovaru Radegast je nutné si rezervovat předem. Bazilika minor ve Frýdku je otevřena od úterý do neděle v rámci projektu Otevřené chrámy a Včelařský naučný areál je možné navštívit ve standardních otevíracích hodinách. Skupiny si všechny prohlídky mohou rezervovat prostřednictvím e-mailové adresy dm@beskydy-info.cz. Turisté tak mohou navštívit čtyři zajímavá místa v jednom dni. ■

ŠKOLA JÓGY KARAKAL

vás zve do svých kurzů od **začátečnicků** až po **pokročilé**.

Aby člověk byl fyzicky, psychicky a duševně zdravý, je nezbytné, aby především měl rád sám sebe. Naučíme vás techniky, jak toho dosáhnout.

Zápis do kurzů je ve **čtvrtek 10. 9. 2020 od 16⁰⁰ do 18⁰⁰ hodin** v 9.ZŠ, E. Krásnohorské, Frýdek, nebo na www.jogakarakal.cz

TĚŠÍ SE NA VÁS VAŠI UČITELÉ

NEJLEVNĚJŠÍ SET-TOP-BOX pro DVB-T2

**Jen za 549 Kč
pořídíte u nás!
www.inkat.cz
274 773 917**

Kam ve Frýdku-Místku za dobrou kávou i kulturou?

Resort Stará pošta... místo s historií, které píše nové příběhy

V blízkosti místeckého náměstí stojí již druhé století nedávno zrekonstruovaný historický objekt, místními nazývaný jako Stará pošta. Tento dům má za sebou bohatou podnikatelskou i kulturní minulost. V poslední době tam lidé chodí za kvalitní, přímo před očima praženou kávou, ale také za kulturou z řad regionálních umělců, kteří tu získali skvělý veřejný prostor pro své aktivity. Pro přespolní je zde k dispozici kvalitní ubytování v pokojích vonících novotou a mohou tu dostat i snídani.

Dřívější velice úspěšnou Elze-rovu tkalcovnu a později hojně navštěvovaný a využívaný poštovní a telegrafní úřad s dnes nejznámějším poštovním úředníkem v okolí Petrem Bezručem nyní nahradila láska ke kávovému zrnku. Ta je pak ruku v ruce spojena s dobrou atmosférou a zábavou v nádherné kavárně s pražírnou, která je často svědkem různých společenských,

Milovníci dobré kávy oceňují chuť i aroma čerstvě pražených kávových zrn

kulturních či rodinných a přátelských setkání.

„Jde nám o zachování tradice poctivého podnikání, které stojí za samotným vznikem této budovy v době rozmachu tkalcovství v polovině devatenáctého století na Frýdecku, a také o navázání na kulturní odkaz, který zde svým působením zanechal slezský bard Petr Bezruč. Naplňujeme budově a jejímu okolí její potenciál a staráme se o rodinný majetek, který je výsledkem desetiletí tvrdé práce. Lidé naši snahu oceňují, máme velkou řadu spokojených

zákazníků, kteří si u nás kávu dávají pravidelně, a naši kávu s radostí dodávají do stále více domácností či firem v okolí,“ dodávají jedním dechem sympatičtí provozovatelé.

Přes léto je otevírací doba pouze v pracovní dny. S příchodem podzimu pak bude otevřeno každý den v týdnu.

Přijďte se přesvědčit i vy a ochutnejte rozdíl mezi kávou kupovanou v supermarketech a čerstvě ručně praženou. ■

Návštěvníky přivítá vkusně a moderně řešený interiér

Resort Stará pošta | Penzion & Kavárna & Pražírna
U Staré pošty 53 | 738 01 Frýdek-Místek
www.lucys.cafe | www.bigblondcoffee.cz | www.penzionstaraposta.cz

Budova, ve které kavárnu najdete, má bohatou historii

Ke kávě patří i něco sladkého. I na to ve Staré poště myslí

Na Dálný východ se už asi nepodívám, ale alespoň tady zanecháme vzkaz pro další generace...

Na dohled od baziliky, v ulici Na Aleji ve Frýdku, stál téměř devadesát let pískovcový pomník připomínající smutnou událost, tragickou smrt tří mladých hochů. Jak běžel čas, stal se vytesaný text téměř nečitelný a také umístěné porcelánové fotografie chlapců vandalové nejdříve poškodili, až z pomníku zcela zmizely. S přibývajícimi léty ubývalo pamětníků, kteří si událost z roku 1932 pamatovali, a mezi lidmi začaly kolovat různé smyšlené příběhy, které neměly s realitou nic společného. S tím se nechtěl smířit jedenaosmdesátiletý Ludvík Pyško, který se o místo a možnost renovace pomníčku začal aktivně zajímat. Svůj záměr prosadil a dotáhl až do konce, když byl počátkem letošního května na místě vztyčen nový pomník s deskou obsahující původní text...

► Jiří Sachr

Jaká smutná událost se na tomto místě odehrála? Kdo nechal pomník vybudovat?

Ačkoliv nejsem zdejší rodák, ve Frýdku, kousek odtud už šedesát let žiju a vždy mne velmi zajímalo, co se na tomto místě stalo a kdo byli ti chlapci, jejichž jména jsou na pomníčku vytesána. Slyšel jsem různé verze jejich smutného příběhu, některé zcela smyšlené hovořily o tom, že zde byli zastřeleni během osvobozovacích bojů v květnových dnech roku 1945. Pravda je ale úplně někde jinde, jak mi již dříve získané informace potvrdili zdejší historikové Petr Juřák z Muzea Beskyd a Tomáš Adamec z okresního archivu, kde jsem měl možnost seznámit se s dobovými dokumenty.

Vše se odehrálo čtvrtého dubna 1932 jen pár minut před druhou hodinou odpolední. Čtyři kamarádi, jedenáctiletý Václav Fuciman, devítiletý Josef Košíček, osmiletý Alois Moškoř a sedmiletý Karel Jež bydleli ve třech nedalekých domech v Mariánské

ulici (č. p. 528, 731 a 516 – pozn. autora), které patřily hostinskému Karlu Moškořovi, otci jednoho z chlapců. Stejně jako jindy si v těchto místech společně hráli. Kolem byly louky, níže stály budovy orlovny, židovského templu a židovské školy. Nacházelo se tady smetiště, kde už v minulosti našli nejednu zajímavost. A také toho dne se přehrabovali ve vyhozených věcech. Pozornost Václava Fucimana upoutal předmět ve tvaru plechovky od sidolu. Začal se do něj dobývat, páčil z jedné i druhé strany. Když mu to nešlo, vytáhl nožik. Ozval se výbuch... Těla dvou mrtvých chlapců zůstala ležet na místě, třetí vykrvácel během převozu do nemocnice. Jediný, který přežil, byl Alois Moškoř, který stál v tu chvíli otočen zády nejdále od detonace. Také on byl velmi těžce zraněn. Několik dnů ležel ve frýdecké nemocnici v bezvědomí, záda prošípovaná střepinami a lékaři bojovali o jeho život. Později na tyto chvíle vzpomínal: „Má sestra Emilie se ve snaze mě zachránit v modlitbách zavázala, že dojde-li k mému uzdravení,

Děti u frýdeckého pomníku připomínajícího tragickou smrt tří mladých chlapců (1932)

Foto | Muzeum Beskyd Frýdek-Místek

což měl být podle lékařů zázrak, vstoupí do kláštera a bude pomáhat nejpotřebnějším. Uzdravil jsem se a sestra svůj slib splnila. Bohužel ji pak v padesátých letech stejně jako další stovky řeholnic komunisté uvěznilí ve vykonstruovaném procesu.“

A kdo nechal původní pomníček vybudovat? Celá trojice mrtvých chlapců byla členy Dělnické tělocvičné jednoty Frýdek, která vše financovala, a ještě jedenáctého září téhož roku byl na místě za velké účasti školní mládeže, učitelů, členů některých místních spolků a starosty Frýdku odhalen pomník na jejich památku.

Jak se na popelišti mohla objevit výbušnina?

Během vyšetřování se ukázalo, že domnělá plechovka od sidolu nebyla nic jiného než italský ofenzivní granát z první světové války. Někdo jej zřejmě na místo pohodil v obavě z domovní prohlídky, které ve městě probíhaly po táborech lidu v Karlově huti. V dobovém tisku lze ostatně najít oznámení, že byl v této souvislosti zatčen jeden dělník z Lískovce.

Co vás k myšlence obnovy pomníčku přivedlo?

Pokaždé když jsem procházel kolem, trápilo mne, v jakém je

INZERCE

MYCÍ AREÁL

mycí tunel

- nejlepší myčka v ČR
- mytí textilními mikrovláknny
- neškrábe, šetří lak, obsluha

jednoduchost - kvalita - pohodlí

www.armacarwash.cz
otevřeno denně

ARMA

CAR WASH

S NAŠÍ PÉČÍ AUTO
NEZESTÁRNE...

Nové samoobslužné mycí boxy v areálu Arma Car Wash

stavu. Paní z přilehlého domu se sice starala o výsadbu a údržbu květin, stav samotného pomníku byl ale tristní. Říkal jsem si, proč se o jeho údržbu nikdo nezajímá? Kde je deklarovaná péče ze strany města o svůj mobiliář? Moje rozhodnutí vzít všechno do vlastních rukou umocnila slova mého pravnuka Maxíka, kterému jsem příběh čtyř kamarádů vyprávěl. Řekl: „Dědečku, proč ti kluci mají ten pomník tak zpustlý, oni si lepší nezaslouží?“ Tehdy jsem se rozhodl jednat!

Jak jste postupoval? Na koho jste se nejdříve obrátil?

Se svým úmyslem jsem oslovil všechny sousedy v domě, kde bydlím, a dohodli jsme se, že naše společenství vlastníků uspořádá mezi lidmi sbírku na jeho obnovu. Většina z nich sdílela moje nadšení, důvěřovali mi a pověřili mne jménem společenství v této záležitosti jednat. Mezi sebou jsme vybrali první peníze. Oslovili jsme také vlastníky domu, před kterým se pomník nachází, i další obyvatelé žijící v jeho okolí, kteří rovněž finančně přispěli. Celkem jsme tímto způsobem získali pět tisíc korun. Moje další kroky vedly na magistrát, kde jsem se dozvěděl, že město nemůže ve věci opravy a následné údržby s pomníkem nic dělat, protože se nenachází na pozemku v jeho vlastnictví a není ani evidován v městském mobiliáři. Byla nám ale přislíbena finanční pomoc, dostali jsme darem dvacet tisíc korun.

Co všechno jste musel dále absolvovat?

Pro zjištění, že pomník z právního hlediska nikomu nepatří (původní vlastník *Dělnická tělocvičná jednota zanikla v roce 1952 a neměla žádnou nástupnickou organizaci – pozn. autora*), jsem postupoval podle § 1045 občanského zákoníku a naše společenství si jej přivlastnilo. V Muzeu Beskyd a okresním archivu jsem pátral po původní technické dokumentaci. Vše, co jsem potřeboval, jsem získal v archivu. Původní kámen je godulský pískovec z dodnes existujícího lomu. Oslovil jsem šest kamenických firem, se kterými jsem konzultoval veškeré možnosti, od renovace až po zcela nový pomník.

Proč jste se nakonec rozhodl právě pro nový pomník? K jeho podobě se

nyní objevily kritické názory, mnohé z řad akademické obce. Některým vadí, že se nezurekonstruoval původní kámen, jiným, že nerespektujete původní tvar a podobu, další umístění desky na pískovci...

Ty kritické názory mne velmi mrzí, opět se potvrzuje, že po bitvě je každý generál. Proč se svými podněty nikdo nepřicházel dříve? Před třemi, pěti, deseti roky... Nikomu ze současných kritiků chýtrajících stav dlouhá léta nevadil, žádný z nich se v této věci předtím neangažoval...

Významným důvodem pro zcela nový pomník byly naše finanční možnosti. Pan Pavel Šoulák z Frenštátu byl jedním z odborníků, kteří původní kámen pro případnou rekonstrukci posuzovali. A nejen on mne upozornil na jeho špatný stav, byl zvětralý a narušený. Jeho renovace by v násobcích překračovala náš rozpočet, a jak Šoulák říkal, za několik let bychom museli vše řešit znovu. Ještě dražší verze byla výroba přesné repliky. Jedním z důvodů, proč by tomu tak bylo, je, že s pískovcem dnešní kameníci téměř nepracují. Nezachovala se žádná fotografie, podle které bychom mohli nechat vyrobit nové porcelánové podobizny zesnulých. Nakonec jsme se rozhodli pro variantu nového pískovcového pomníku, na který je připevněna tmavá deska s původním zněním vzpomínkového textu. Také s ohledem na

budoucí údržbu je umístění desky na kameni tou nejlepší z výše uvedených možností. V případě potřeby je ji možno z pomníku sejmut a nahradit novou, písmo lze na místě časem opět vyzlatit. Také litinové okrasné zábradlíčko kolem pomníku mi v naší garáži očistili a zakonzervovali dva moji kamarádi Petr Zubek a Petr Jursa, odborníci v oboru. Další kroky včetně usazení realizovala firma z Vojkovic.

Odkud je použitý pískovec?

Ten je ze stejného sedmadvacet metrů vysokého třípatrového lomu v obci Řeka na východním svahu Goduly, odkud pocházel i původní pomník. Objednával jsem ho už v době, kdy jsme ještě neměli mezi sebou vybraný téměř žádné finance. Říkal jsem si, že pokud se nám nepodaří potřebný obnos získat, zaplatím vše z peněz, které jsem od rodiny dostal k loňským osmdesátinám na splnění svého celoživotního snu – cesty transsibiřskou magistrálou. Na Dálný východ se už stejně asi nepodívám, ale alespoň tady zanechám vzkaz pro další generace. O tom, co se zde třem chlapcům přihodilo a že máme pro další generace uchovávat i tyto vzpomínky...

Vrátím se ještě k výběru kamenické firmy, která z oslovených zakázku realizovala?

Současná nová podoba pomníku Na Aleji

Foto | Jiří Sacher

Jediný přeživší Alois Moškoň na místě tragédie (2010)

Foto | archiv Františka Vaníčka

Rozhodli jsme se pro pana Voznicu z Vojkovic. Chtěli jsme mít nový pomník vztyčen přesně na výročí nešťastné události, tedy čtvrtého dubna. Voznica byl jediný, který nám řekl: „Když mi zajistíte ten kámen, v požadovaném termínu to tady bude stát.“ Zaujal ho také celý příběh a oceňoval naše úsilí pro důstojnou obnovu místa. Sám se nás také rozhodl podpořit a vše nám účtoval v reálných cenách. Časově vše zvládl dle původní dohody, ale do života vstoupil covid-19 s karanténou nařízenou vládou, a tak se na místě tyčí nový pomník až od pátého května, s měsíčním zpožděním oproti našemu původnímu záměru.

Nejenom mne by zajímalo, co se stalo s původním pomníkem...

Třetinu z něj jsme uřezali a použili jako podstavec k desce s vysvětlujícím textem, co se na místě kdysi stalo. Aby byla zachována pieta a paměť tohoto místa, vzpomínka na tři ztracené mladé životy. A jaké mám plány se zbývající částí? To bych si nechal prozatím pro sebe...

Na stole vám leží filmové DVD. Co obsahuje?

Celou obnovu pomníčku zdokumentoval krok za krokem triadevadesátiletý filmový nadšenec Karel Hlost. Zajímavé jsou záběry z godulského lomu a následného zpracování kamene v kamenické dílně. DVD se záznamem průběhu prací jsme předali magistrátu, do okresního archivu, muzea, základní škole na ulici Elišky Krásnohorské a všem, kteří se na obnově památníku podíleli. Dětem má sloužit edukačně, všem pak jako připomínka jedné z mnoha událostí v dějinách našeho města.

Kladete si pro sebe v této věci nějaké další cíle?

Určitě ano, vztyčením pomníku jsme dosáhli první mety. Nechceme ale, aby to tímto skončilo. Dalším krokem na naší cestě je snaha předat pomník městu, aby byl zařazen do jeho mobiliáře. Tento záměr máme od samého počátku. Nejme už nejmladší a chceme, aby bylo o pomník i v budoucnu dobře postaráno. Z dosavadních jednání mám sice pocit, že se tomu magistrát brání, jsem ale optimista a věřím v úspěšný konec. ■

V soužití s divokým zvířetem jsem se stal jemnějším, říká o

Na zprávy o výskytu šelem v Beskydech už jsme si zvykli. Medvěd, vlk i rys se vrátili do svých historicky přirozených lokalit, ve kterých byli člověkem v minulosti vyhubeni. Podle výsledků mapování jejich pohybu z února letošního roku byla potvrzena přítomnost vlčí smečky a dvanácti rysů v moravskoslezské části Beskyd. Přestože se zde v předchozích dvou letech objevovala nezávisle na sobě dvojice mladých medvědů, na jejich stopy ochranáři nenarazili. Výskyt medvěda ale nevyklučují, předpokládá se, že se v zimě zdržovali v nepřístupných lokalitách.

Šelmy a zejména populace rysů se staly životní náplní a osudem také Ludvíka Kuncovi, zoologovi, malíři, ilustrátorovi a spisovateli, který o svém životě s rysy napsal řadu knih. Díky neúnavnému putování po rysích stezkách na Slovensku, Šumavě, v Beskydech a Jeseníkách se stal vyhledávaným odborníkem na rysí populaci nejenom u nás, ale i v zahraničí. Až do doby Kuncova odchodu do důchodu používala ostravská zoo logo s vyobrazením rysa, které navrhl.

► Jiří Sachr

Svět zvířat je prostoupen celým vaším životem, kde to všechno začalo?

Zvířata a příroda mne obklopovaly už od raného dětství v Olešné u Rakovníka, kde jsem se narodil. Tatínek pracoval u dráhy jako strojevedoucí, ale doma jsme měli hospodářství s koňmi, kravami, kozami a drůbeží, byl jsem s nimi v neustálém kontaktu. Do školy jsem to měl šest kilometrů přes les, a tak jsem měl možnost pozorovat také kuny, veverky, zajíce, srnky i lišky. Ve volných chvílích jsem je rád kreslil a maloval...

Výtvarný talent vás přivedl na studia grafické školy v Praze...

A později na VŠUP, kde jsem vystudoval knižní grafiku a ilustraci. Zájem o zvířata mne neopouštěl, soustředil jsem se v té době zejména na medvědy a další šelmy, které jsem v pražské zoologické zahradě pozoroval, studoval a maloval. Ucházel jsem se zde také o zaměstnání, ale adekvátní místo pro mne neměli a já se rozhodl zcela opustit Prahu.

Další kroky vás přivedly na Moravu...

V Rýmařově jsem nastoupil jako učitel kreslení. Tady jsem se také seznámil se svou budoucí ženou a brzy jsme se vzali. Oba jsme se chtěli přestěhovat do Beskyd, manželka usoudila, že se svými schopnostmi bych se mohl nejlépe uplatnit v ostravské zoo, která se v roce 1960 přestěhovala do Stromovky a kde jsem dostal příslib pracovního místa. S tím jsme také Rýmařov a Jeseníky opouštěli.

Aby jste to ale neměli tak jednoduché, všechno se vyvrtilo jinak...

Z původního příslibu práce v ostravské zoo sešlo a všechno šlo mimo náš původní plán. Živil jsem se jako výtvarník a maloval častušky ke sklizni obilí kombajnem (*úsměv*), manželka si našla místo v Karvině. Protloukali jsme se, jak se dalo, dnes už ani nevím, kde jsem spal. Jak se ale říká: „Konec dobrý, všechno dobré.“

ostravské zoo a s programem reintrodukce slovenských rysů do různých míst západní Evropy. Co k tomu můžete říct bližšího?

Začal jsem se o to zajímat až po mém nástupu do zoo. Chovali jsme lvy, tygry, levharty, pumy, ale rys zde chyběl. Někdy v roce 1962 měl ve frýdeckém muzeu přednášku akademik Kratochvíl,

Beskydské šelmy

Ilustrace | Ludvík Kunc

Do zoo jsem nastoupil o rok později v roce 1961, žena už mohla učit v Muglinově a byla nám také přidělena pastouška k bydlení. Původně jsem si nebyl jist, jak dlouho v ostravské zoo setrvám, ale nakonec jsem zde působil až do svých sedmdesátin v roce 2004.

Vaše jméno je spojováno s umístěním rysa ostrovida do

podle kterého byl rys do moravskoslezských Beskyd a Jeseníků vytlačen smečkami vlků ze Slovenska v době války. Odhadované počty byly tehdy v každém pohoří dvacet pět kusů. Rys se přemnožil a já dostal za úkol zjistit proč. V prvé řadě jsem ale hledal cestu, jak dostat exponát rysa z přírody Beskyd do ostravské zoo. Měl jsem štěstí. Souhrou mnoha náhod a mého

úsilí jsem se seznámil s hajným ze slovenské Vychylovky Bohdanem Müllerem. Skamarádili jsme se, jezdil jsem za ním každý týden a on mne vodil terénem, otevíral mi oči a seznamoval mě se zvyky a životem rysa v divoké přírodě. Byly Vánoce, když mi telefonoval, abychom si přijeli pro odchycenou rysici se dvěma mláďaty. Pragou V3S, jiné auto v zoo neměli, jsme se řídili cestou do jeho hájovny. Takový vánoční dárek nikdo z nás nečekal, měli jsme obrovskou radost. Na druhou stranu jsem si ale uvědomoval, že podmínky, v jakých žijí na svobodě, jim nikdy nejsme schopni zajistit. Říkal jsem si, že když je tady budeme mít v karanténě a později je vypustíme znovu do přírody, nic lepšího pro ně nemůžeme udělat. V té době se už vědělo, že v zahraničí projevuji zájem o reintrodukci těchto zvířat...

Moje cesty na Slovensko byly stále častější, podařilo se mi navázat kontakt a přátelské vztahy s dalšími lesníky až na východě, se kterými jsem dohodl spolupráci. Odchycené rysy posílali do Ostravy nejčastěji ve speciálních přepravkách z Rožňavy rychlíkem po železnici. Celkem jsme tak do roku 1984 získali necelou stovku těchto šelem, z nichž polovina se vrátila do volné přírody.

Některé z nich se dostaly na Šumavu a do ciziny...

V září 1969 se na ostravskou zoo obrátili kolegové z Frankfurta, že by chtěli v Bavorském národním parku vysadit rysa. A už necelý rok poté byli vypuštěni do oblasti Roklanu první tři jedinci, kteří se ale posléze přestěhovali na českou stranu Šumavy. Na naší straně se pořádala řada osvětových přednášek, vybírala se vhodná místa, kde by mohly být vypuštěny další kusy. Nakonec jsme jich vysadili celkem osmnáct. Rysům se v centrální části Šumavy dařilo, začali se rozmnožovat a mladá zvířata byla vytlačována do nižších poloh. Mladí rysové si hledali nová teritoria a dostali se až do Slavkovského lesa. K osídlování dalších oblastí už pak nedošlo, vzrůstající populace rysa vadila některým myslivcům, kteří je začali ilegálně střílet.

svém vztahu s rysem Sixim zoolog Ludvík Kunc

S rysem Sixim ve volné přírodě

Foto | archiv Ludvíka Kunc

Zatímco v ostravské zoo rysů přibývalo, v Beskydech jejich počet strmě klesal. Proč?

Na vině byl jejich povolený odstřel z doby, kdy byli přemnoženi. Bylo potřeba lov zastavit a zjistit aktuální početní stav. Obden jsem v zimě šlapal na Smrk, Kněhyni, Velký i Malý Polom a celé Javorníky. V roce 1970 jsem už nacházel stopy jen několika posledních jedinců. Trvalo řadu let přesvědčování ministerských úředníků, než byla tato výjimka zrušena a rys se díky horskému spojení se Slovenskem začal opětovně v Beskydech usazovat.

Jakých bylo třináct let vašeho soužití s rysím kocourem Sixim?

Sixi se narodil v ostravské zoo a byl jedním ze dvou rysích koťat, o které se jejich matka přestala starat. Poté co vedení rozhodlo o odprodeji jeho bratra Pišty do Olomouce, rozhodl jsem se, že se stanu jeho adoptivním otcem. A bylo to jedno z mých nejlepších životních rozhodnutí, ta léta strávená společně s ním a v jeho blízkosti mne neskutečně obohatila a rozšířila mé vědomí. Sixi měl ubikaci vedle mé

kanceláře. Pokaždé, když jsem na něm vyzoroval, že chce jít ven a pobytu v kleci má plné zuby, vypustil jsem ho. Vběhl do lesa, někdy utekl a ztratil se i na několik hodin. Stalo se, že zabil toulavého psa, kočku, zajíce, bažanty. Chodil jsem s ním na vodítku po areálu zoo, jejíž polovina byla volná, často jsme jezdili do Beskyd, Jeseníků a na Slovensko. Sixi mne vnímal jako rysa, cítil ve mně oporu ve volné přírodě, kde si byl vědom, že je pro své divoké druhy vetřelcem, který sem nepatří. Zůstával ale individualitou, která se nenechala zotročit, žádný můj povel nikdy neposlechl. Nadháněl mi divoké králíky a dával mi najevo svou nelibost, že jsem nevyškočil a neuložil je. Ačkoliv jsem byl opatrný, šlápnul jsem v lese na větvičku, která zapraskala. Sixi se na mne vyčítavě podíval, otočil se a s opovržením odkráčel pryč.

Zažili jsme spolu ale i hodně konfliktů. Když se mu něco nelíbilo, dokázal se ohradit a neváhal proti mně podniknout výpad. Na vteřinku se na mne vážně podíval a já měl čas po něm něco hodit nebo se mu s lopatou v ruce

postavit. Nikdy ale nezaútočil zezadu.

Naučil jsem se však od něj spoustu věcí, ukázal mi, kde je postříkaný strom od divoké šelmy, kde si brousí drápy, kde má zahrabány zbytky potravy, kde ukládá trus. Jeden den takové „terénní výchovy“ mi vydal za rok. Jen si to představte, Sixi pozoroval nehnutě louku, jak se vlní tráva. Zatímco on podle pohybu travin rozpoznal, jestli je tam nějaké zvíře, já na to koukal hodinu a neviděl nic... Člověk se může naučit mnoha věcem, a přesto mu to není nic platné, protože nemá tak vyvinuté smysly.

V polovině devadesátých let minulého století jste se také významně angažoval ve prospěch další šelmy – vlka...

Vlk v té době už neobýval jen východ Slovenska. Stejně jako rys se rozšířil do dalších slovenských pohoří a bylo jen otázkou času, kdy překročí hranici k nám. V září roku 1995 jsem byl správou CHKO Beskydy pozván na jednání ohledně škod, které vlci působí. Věnoval jsem tomu spoustu času, i třikrát týdně jsem

jezdil z Frýdku-Místku na Visalaje, Trávný, Bílý kříž. Na Smrčině jsem přespával v rozpadlé boudě. Vlky jsem slyšel i viděl... A taky sledoval rozruch, který svou přítomností vyvolali mezi chovateli ovcí. Marně jsem všem vysvětloval, že nikoho nenapadne, že jde o velmi plaché šelmy. V okresním týdeníku vycházely tendenční články proti nim. Výsledkem bylo, že lovci uspořádali na celou smečku hon a nezákonně ji vystříleli. Viníci jsou dodnes neznámí...

Abychom rozhovor ukončili optimističtěji, co vám život s rysy dal?

V soužití s divokým zvířetem jsem se stal jemnějším. Vadil mi prudký pohyb nebo bouchnutí, protože rys by reagoval leknutím. Člověk je do jejich světa vtahován stále víc a začne uvažovat jako oni, už ví, jaké místo by si vybral, na který strom by vyskočil, co by postříkal močí... Když jsem později našel stopy divokých rysů, říkal jsem si, že jsem přeci jen jakousi zkoušku složil. ■

Ludvík Kunc

(narozen 17. května 1934) je český výtvarník, zoolog a publicista. Svou rozsáhlou výtvarnou tvorbu zaměřuje především na kresbu zvířat. Tento zájem ho přivedl v roce 1961 do zoo Ostrava, kde působil až do roku 2004. Vedle výtvarné práce měl možnost podílet se na odchovech celé řady zvířat, zvláště šelem. Pozornost zaslouží jeho terénní poznatky, které získal sledováním rysů, vlků a medvědů v Karpatech, stejně jako úsilí, které věnuje jejich ochraně. Výrazně se zasloužil o to, aby proběhly evropské projekty reintrodukce rysa v oblastech, kde tato šelma před desítkami let vymizela. Inicioval založení Vlčích a Rysích hlídek Hnutí Duha, které od roku 1999 monitorují pohyb šelem ve volné přírodě. Své zážitky popsal v několika knihách a velkém množství odborných i populárních článků. Výtvarně se podílel na zhotovení desítek naučných stezek na Ostravsku, CHKO Beskydy a CHKO Poodří. Mnoho času věnoval přednáškové činnosti na téma biologie zvířat a problémy ochrany přírody. V roce 2017 se stal laureátem Ceny Josefa Vavrouška.

Mým cílem je vrátit pitnou vodu zpět do vlastnictví státu, říká kandidát do Senátu a starosta Palkovic Radim Bača

Jedním z kandidátů v letošních říjnových volbách do Senátu bude ve volebním obvodu číslo 69 - Frýdek-Místek nezávislý starosta obce Palkovice, padesátiletý Radim Bača.

První otázka se přímo nabízí, proč chcete do Senátu? Už vás nebaví komunální politika?

Není to o tom, že by mne komunální politika přestala zajímat, ale kladu si před sebe nové cíle, které už mohu realizovat jen na celostátní úrovni. S veškerou úctou, sebevědomím a pokorou nejdu do Senátu dělat kariéru. Naši republiku, podobně jako naše sousedy v Evropě a většinu zemí ve světě, čeká nelehké období nápravy škod, které způsobuje pandemie nového koronaviru. Svými zkušenostmi chci přispět k tomu, aby Senát navrhoval, schvaloval a podporoval takové zákony, které co nejúčinněji a nejrychleji pomohou obnovit naši prosperitu. Za jeden z nejdůležitějších úkolů pro sebe považuji návrat vlastnictví pitné vody a vodovodních sítí zpět do rukou českého státu, obcím a krajům. V polovině devadesátých let minulého století byla voda ještě ve vlastnictví obcí. Vodovodní sítě se ale nacházely ve zcela žalostném stavu a na jejich obnovu a rozšíření neměl stát potřebné finance. Za této situace prodaly obce akcie vodárenských společností na burze, a tak se jejich majoritní podíl dostal do rukou nadnárodních koncernů, jejichž cílem je pouze generovat zisk, který od nás odchází do zahraničí. Vrátit vodu do našich rukou považuji za klíčové pro zdraví, bezpečnost a prosperitu našich občanů. Na těchto třech pilířích stavím svůj program a voda hraje klíčovou roli u každého z nich. Chci se zasadit o přijetí zákonů, které státu umožní zpětný odkup vodárenských společností. Není bez zajímavosti, že přední světoví odborníci varují, že nás se změnou klimatu mohou čekat v budoucnu boje o vodu...

Proč jste se rozhodl kandidovat za nezávislé?

Možná půjdu trošku proti sobě, ale jak říkal Karel Kryl: „Politikům se nevěří, politici se kontrolují. Věří se v Boha, lásku

a rodinu.“ Tak to mám v sobě nastavené i já, spoléhám se na sebe, na poctivou práci, na své blízké. Největší kontrolou mé práce jsou hlasy občanů v obci. Tímto jim všem děkuji, čtyři volební období jsem starostou Palkovic a Myslíku. Jejich důvěra, kterou do mne vložili, mě zavazuje

a věřím, že jsem je za tu dobu nikdy nezklamal.

Bez stranické podpory je to ale složitější...

Samozřejmě je to složitější, ale celý život jsem zvyklý spoléhat se sám na sebe, na svou pracovitost, a nejnak tomu je s mou kandidaturou do Senátu. Senátor má být nezávislý, měl by ve své funkci sloužit všem občanům, bez rozdílu stranických barev.

Politické strany nakupují v současnosti mediální prostor pro své kandidáty, kdo financuje vaši kampaň?

Celou svou kampaň budu financovat z darů svých podporovatelů a z vlastních finančních zdrojů. Má to své výhody, případný finanční úspěch za volební výsledek nebudou porcovat na svou činnost politické strany, ale vrátím ho do svého volebního obvodu. Chci, aby práce senátora nebyla trafikou pro vysloužilé politiky, ale aby výsledky mé práce byly vidět a zůstaly zde i poté, co jednou ve své funkci skončím.

A vaše osobní zájmy, jaké máte záliby?

Říkat o sobě, že jsem sportovec, je možná odvážné, každopádně je mi blízký pohyb. Mám rád lidi, jejich společnost, spolkovou činnost. Rád cestuji, na svých cestách a toulkách hledám inspiraci. Věnuji se chovu krav a koní. Dovolím se na tomto místě trochu pochlubit. Jako jednomu ze sedmi majitelů chovu anglického plnokrevníka v celé jeho stoleté

Můžete se jako budoucí senátor představit našim čtenářům? Kdo je Radim Bača?

Vystudoval jsem střední zemědělskou školu. Před dokončením vysoké zemědělské školy jsem dal přednost podnikání v zemědělství, lesnické výrobě a věnoval se také své velké lásce – koním. Od roku 1998 se angažuji v komunální politice a jsem čtvrté volební období starostou obce Palkovice. Žijeme na statku v Palkovicích celá rodina, já se svou partnerkou, bratr s rodinou, všichni pod vřelým drobnohledem naší mámy.

historii u nás vyhrála naše stáj trojkorunu, tedy tři nejprestižnější dostihy v jediné sezoně. Za celou dobu československého dostihového sportu se jedná o zcela ojedinělý a senzační úspěch. Nikomu dalšímu se to od té doby nepodařilo...

Na co jste za dobu své práce v komunální politice v Palkovicích a Myslíku nejvíce hrdý, můžete vyjmenovat alespoň tři věci?

Určitě mezi ně patří postavená škola, krásná tělocvična, dětské a workoutové hřiště, deset kilometrů chodníků a čtyřicet

kilometrů obecní kanalizace, která je důležitá jak pro občany, tak pro čistotu rekreační přehrady Olešná. Díky spolupráci s renomovanými architekty jsme vytvořili výjimečné stavby v obci, cenami oceněný skleněný most a zrekonstruovanou hasičskou zbrojnici. Stavby jsou důležité, ale pro život v obci je bezvadné, když se lidé znají, když se spolu baví. Opravdu mě těší, že jsme obnovili tradici obecních dožíněk, gulášových a dechovkových slavností a jako jedněm z mála se nám povedlo udržet, a dokonce opravit vesnické kino.

Vypadáte jako úspěšný muž, je něco, co se vám nepovedlo?

Je toho spousta, například jsem se neoženil, to se dá ovšem stále napravit! Také v podnikání jsem se nejednou dostal do úzkých, snad jen díky velké podpoře přátel jsem je překonal.

Mám spousty snů, nápadů a cílů. Kdo má cíl, nezabloudí. Ne vše přijde ale ihned. Vyjednat politickou shodu není také vždy snadné. Jsem tradicionalista, vím, že zde máme mnoho skvělých pracovitých lidí. Potkává se tady specifická kultura Valašska,

Lašska a Slezska. Jedním z mých snů je vymyslet a uspořádat akci, na které se navzájem potká muzika a kulinářské odlišnosti těchto historických oblastí. Sám občas v dobrém vzpomínám na okresní dožínky ve Starém Městě, mohlo by se jednat o něco obdobného...

Slyšel jsem, že na bače a blondýny existuje nejvíce vtipů. Prý chcete v kampani na závěr každého rozhovoru jeden o bačovi připojit?

Rád bych, ale některé z nich jsou lechtivější... Vyberu jeden z mládeži přístupných: „Turisté opouštějí horský seník, ve kterém přespali. Bačo, do toho seníku pořád zatéká? Ále ne, eném když prší!“ (úsměv)

Co byste našim čtenářům a svým voličům vzkázal závěrem?

Všem bych chtěl popřát hlavně zdraví a duševní pohodu v této zvláštní době. Víím, je to těžké, média jsou plná strachu, mezi lidmi panují obavy a pocit nejistoty. Jsme ale silný a pracovitý národ, jehož občané se v těžkých dobách uměli vždy navzájem poddržet a pomoci si. Věřím, že to společně zvládneme i nyní. Nic netrvá věčně... ■ pr

Radim Bača

se narodil na Škaredou středu 25. března 1970 ve frýdecké porodnici. Základní školu absolvoval v Palkovicích, střední školu zemědělskou v Těšíně, kde maturoval v roce 1988. Ve studiích dále pokračoval na vysoké škole zemědělské v Brně, kterou ale nakonec nedokončil. Po absolvování povinné vojenské služby nastoupil do zemědělského družstva Palkovice, kde byl zaměstnán do roku 2002. Od roku 1998 se pohybuje v komunální politice, nejdříve byl zvolen do zastupitelstva v Palkovicích jako předseda životního prostředí. V roce 2002 je zvolen místostarostou a o čtyři roky později starostou, kterým je dodnes. Po návratu z vojny si splnil životní sen a začal se věnovat chovu koní. V letech 2009 a 2010 s nimi dosáhl středoevropského úspěchu, když byl jeho kůň Age of Jape zvolen nejlepším koněm Česka i Slovenska. Kromě období vysokoškolských studií žije celý život v Palkovicích.

FMP 1682/01 | Objednatel: ANK2020 / Zhotovitel: Agentura Orange s.r.o.

Pivovar Radegast láká na prohlídky pivovaru

Nenechte si ujít prohlídku pivovaru Radegast, jednoho z nejmodernějších pivovarů v České republice, kde se osvěžíte správně hořkým pivem přímo u zdroje a nahlédnete do historie i současnosti výroby piva Radegast. Návštěvnické centrum otevírá v srpnu po vynucené přestávce způsobené karanténou opět své brány všem zájemcům o pěnívý mok.

Základní kámen byl v Nošovicích položen v roce 1966, první

várku piva uvařil sládek Jaromír Franzl o čtyři roky později. Sládci dodnes zachovávají původní recepturu, která Radegastu zaručuje nezaměnitelnou chuť a výraznou hořkost. Dvouhodinová prohlídka začíná v Návštěvnickém centru – Radegastově svatyni, kde se seznámíte s historií pivovaru, varním procesem a vším, co značka Radegast nabízí, uvidíte cylindrické tanky, sladovnu,

**ČEPUJTE
PIVO JAKO
BŮH**

RADEGAST

VÍCE NA: WWW.RADEGAST.CZ

18+ POUZE PRO STARŠÍ 18 LET
www.napivosrozumem.cz

stáčírnu a nebudou chybět pivovarské sklepy. Uvidíte i varnu zakladatele pivovaru Jaromíra Franzla, kde ve speciální nádrži žijí pivovarští pstruzi a hlídají kvalitu vody. Závěr prohlídky si pak naplno vychutnáte ve vyhlídkové věži s orosenou sklenicí piva a idylickým výhledem na panorama Beskyd! Pro zvědavé skupinky

přátel či kolegů je přímo v pivovaru k dispozici Škola čepování, v níž se dozvědí mnoho zajímavého a naučí se vlastnoručně načepovat dokonalé kousky.

Sledujte prosím případné změny ohledně otevírací doby Návštěvnického centra na webových stránkách pivovaru: www.prazdrojvisit.cz. ■ pr

FMP 1687/01

Vzhledem k opatřením se šířením nemoci covid-19 sledujte webové stránky www.kulturafrfm.cz a webové stránky pořadatelů jednotlivých akcí, zda se tyto konají, či nikoliv.

KINA

Nová scéna Vlast

8. 8., 15:00 **Tlapková patrola**
10. 8., 20:00 **Jít krást koně**
17. 8., 20:00 **Země medu**
19. 8., 10:00 **Král Petr I.**
22. 8., 15:00 **Ježek Sonic**
24. 8., 20:00 **Sladký konec dne**
26. 8., 10:00 **Chlap na střídačku**
31. 8., 20:00 **Mezi dnem a nocí**

Další program na www.kulturafrfm.cz

Kino na výletě 2020

12. 8., 19:15 **Tenkrát v Hollywoodu**
(Sokolík)
14. 8., 20:00 **Joker** (Park pod zámek)
19. 8., 20:00 **Ovečka Shaun ve filmu: Farmageddon** (Faunapark)
21. 8., 19:45 **Amundsen**
(Zahrada Národního domu)
26. 8., 20:00 **V síti** (Textilka Slezan)
28. 8., 20:00 **Maják** (Sady Bedřicha Smetany)

Frýdlant n. O., areál koupaliště

Letní kino pro děti (začátky po setmění)

11. 8. **Spider-Man: Daleko od domova**
18. 8. **Ježek Sonic**
25. 8. **Dolittle**

Frýdlant n. O., areál Kotelny

Letní kino pro dospělé (začátky po setmění)

14. 8. **Příliš osobní známost**
21. 8. **Last Christmas**
28. 8. **Chlap na střídačku**

KONCERTY

Sady Bedřicha Smetany

9. 8., 16:00 **Swingalia**
16. 8., 16:00 **Big Blast Band**
23. 8., 16:00 **Silesian Dixie Band**
30. 8., 16:00 **Zlatá éra Semaforu**

Národní dům

15. 8., 14:00 **STAR UP**
Festival začínajících kapel.
21. 8., 20:00 **Tony Ducháček & Garage**
Vystoupení legendární pražské rock 'n' rollové kapely.

Historický sál ZUŠ

3. 9., 19:00 **Farana Piano Duo**
Manželé Faranovi hrají na klavír, věnují se tvorbě F. Schuberta a převážně romantickým autorům – např. Dvořákovi, Rachmaninovi aj.

Metelovice, hudební amfiteátr

14. 8., 18:00 **Bluegrass Theatre, minifestival Professional Deformation a další**
Koncert plný energie, na kterém vystoupí kapely Professional De Formation, The Jumper Bables a Ptačoroko.

DIVADLA

Hrad Hukvaldy

15. 8. **Zbojník všech zbojníků**
Divadlo Bez Střechy představí příběhy zbojnických legend.

VÝSTAVY

Nová scéna Vlast

- do 31. 8. **Miroslav Weigerth: Krásy Slovenska**

Národní dům

- do 31. 8. **Historické okénko KulturaFM**

Muzeum Beskyd

- do 13. 9. **Volání dále**
Putovní výstava přibližuje přírodovědné expedice, především projekt zaměřený na výzkum zvířeny v málo probádaných balkánských zemích. Výstava je doplněna o ukázky bankovek a mincí ze světa.
do 13. 9. **...a byla svatba**
Výstava představí svatební zvyky, šaty, fotografie, oznámení a mnoho dalšího s tímto slavnostním dnem spojeného.

Galerie Věž

- do 31. 10. **Michal Motyčka, Jana Šindelová: Hranol**

OSTATNÍ

Faunapark

9. 8., 16:00 **O chloupce chytřejší**
Hra a vyprávění s tetou Gábinou o domácích zvířatech a jejich významu pro člověka.
16. 8., 16:00 **Papoušci ve faunaparku**
Povídání o papoušcích a ukázky jejich letu.
23. 8., 16:00 **Klauni z Balónkova**
Písničky, kouzla a magie, žonglování, balónková show s veselými klauny.
30. 8., 16:00 **Rytmy aneb velké Faunaparkové benefiční bubnování**

Hudební skupina Rytmy Ostrava.

Frýdecký zámek

13. 8., 16:00 **Komentovaná prohlídka výstavy „Od draissiny k bicyklu“**
Výstavou vás provedou její autoři, jízda zručnosti na kole na prvním zámeckém nádvoří. Pro zájemce projížďka na kolech městem.
6. 9., 13:00 **Retro jízda na kole**
Spanilá jízda na historických a retro kolech, od 14 hod. komentovaná prohlídka židovského hřbitova, návrat na frýdecký zámek, od 16 hod. derniéra výstavy „Od draissiny k bicyklu“.

Turistické informační centrum

18. 8., 15:00 **Po stopách textílek**
Zájemci se seznámí s vývojem textilnictví v dvojíměstí, poznají tehdejší život z obou stran mince. Jak život dělníků, bez nichž by manufaktury nemohly fungovat, tak jejich samotné majitele, bez kterých by zase ony podniky nemohly vzniknout. Nutná je rezervace na tel. čísle 558 676 909. Akce se koná za každého počasí.
26. 8., 15:30 **Babylon Místek**
Místek 30. let minulého století. Nahlédnutí do černé kroniky na odvrácenou stranu jindy poklidného moravského městečka. Loupežná přepadení, krádeže nejen jízdních kol, ale i tajné podniky či vraždy.

Kostel sv. Jakuba

22. 8., 9:00 **Zaniklé mlýny, valchy a pily ve Frýdku-Místku**
Vyjíždka na kolech s J. Poláškem – prostřední a horní mlýn v Místku, Ševčíkův podkostelní mlýn, horní a dolní valcha v Bahně, mlýn a valcha pod Puklím a Na rybníčkách, Jiříkův mlýn ve Svadnově, mlýn a valcha v Munkovicích, podzámecký mlýn a Landsbergerova valcha, arcivévodská pila, Hučkův a Kyselkův mlýn ve St. Městě, Podvolanský mlýn na Nových Dvorech a další. Délka trasy 10 km.

www.auta-lpg.cz

- ➡ **Montáže LPG**
➡ **Revize LPG-CNG**
➡ **Servis**

776 226 998
Kunčičky u Bašky 66

FMP 1601/06

Komínictví
BUMBALA

+420 724 921 728
bumbala.lukas@seznam.cz
www.kominictvibumbala.cz

FMP 1661/02

Sopko
klíčový servis a železářství

**VÝROBA VŠECH
TYPŮ KLÍČŮ
A AUTOKLÍČŮ
ŽELEZÁŘSTVÍ**

Místek náměstí
Tržní 23
Tel.: 558 434 603
www.klicesopko.cz

FMP 1627/05

Frýdlant n. O., Janáčkova síň**13. 8., 20. 8., 27. 8., 18:00 Prázdninová beseda u cimbalu**

Posezení u cimbalu s Kotkovou muzikou, která zahraje lidové písničky.

Hrad Hukvaldy**22. 8. Strašidelný hrad Hukvaldy**

Bytosti z podsvětí, nadpřirozena a strašidla opouštějí své tajné úkryty a ukazují své pravé tváře. Noční prohlídka, šermířské souboje a ohňová show.

29. 8. Šermíři Adorea

Ukázky palných a chladných zbraní, zbroje, šermířské souboje a volné potyčky v průřezu staletími.

5. 9. Hukvaldské hradní vinobraní

Čtvrtý ročník hradních slavností vína a burčáku v doprovodu šermířů Adorea z Olomouce.

Metylovice**9. 8. Metylovická pouť****5. 9., 14:00 Den obce Metylovice a Gulášmet**

Tradiční den obce s kulturně zábavním programem a také se soutěží ve vaření guláše.

Malenovice, Rajská bouda**9. 8., 8:30 Lysohorská nej ... aneb co jste ještě nevěděli**

Pěší výstup na Lysou horu v pohodovém tempu s krátkými zastávkami a poutavým výkladem průvodce. Nutná rezervace na tel. číslo 603 264 058.

18. 8., 8:30 Lysohorská nej ... aneb po stopách zbojníka Ondráše

Komentovaný výstup s doprovodným programem je vhodný pro rodiny s dětmi. Skupinu kromě průvodce doprovází i lašský král se svým ozbrojeným doprovodem. Účastníci se cestou k vrcholu učí písničku, kterou pak využijí k vykoupení se při přepadení zbojníkem Ondrášem a jeho družinou. Nutná

rezervace na tel. číslo 603 264 058. V případě špatného počasí se akce překládá na 19. 8. 2020.

28. 8., 16:00 Lysohorská nej ... tentokrát za západem slunce

Pěší výstup na Lysou horu komentovaný průvodcem, tentokrát za úchvatným západem slunce. Nutná rezervace na tel. číslo 603 264 058.

Frýdlant n. O., kulturní centrum**11. 8., 1. 9., 15:00 Po stopách litiny a smaltu**

Komentovaná prohlídka s K. Švarcovou v rámci Technotras. Nutná je rezervace na tel. číslo 558 676 909 a platba předem. Akce se koná za každého počasí.

26. 8., 15:00 Nespoutané vyprávění a beseda s Jaroslavem Duškem

Pohodové letní odpoledne ve prospěch projektu Transformační kultura a umění pod vedením Sylvie Hankeové. Výtěžek z akce bude věnován na podporu kultury a umění v Beskydech.

Frýdlant n. O., Kotelna**14. 8. Family Fest 2020**

Zábavný program pro všechny obyvatele města, připraveny jsou semináře, zábava pro děti, hudba, tanec a mnoho dalšího.

Baška, přehrada**15. 8., 10:00 Baškohrátky**

Den plný zábavy, sportu, hudby a legrace pro všechny, kteří se rádi baví.

29. 8., 10:00 GulášFest 2020

Kulinářská soutěž ve vaření kotlíkového guláše. Veškerá příprava se děje v místě konání akce.

Čeladná, hotel Prosper**15. 8., 18:00 Country večer s Čeladenkou**

Zahájení letní sezóny v zahradce hotelu Prosper, country hudba, grilované speciality.

Lhotka pod Ondřejníkem, areál u školy**22. 8., 14:00 Sochovy národopisné slavnosti**

Folklorní slavnost k připomenutí výročí úmrtí Vincence Sochy. Krojovaný průvod národopisných souborů, vystoupení folklorních souborů a cimbalových muzik. Po skončení programu následuje lidová zábava při cimbalové muzice.

Frýdlant n. O., kostel sv. Bartoloměje**23. 8., 7:00 Pouť svatého Bartoloměje****Staré Hamry, kulturní dům****8. 8., 17:00 Jožka Černý**

Vystoupení jednoho z nejznámějších moravských zpěváků lidových písní.

Staré Hamry, parkoviště Gruň**29. 8., 10:00 Gruň náš šumný jediný**

Celodenní akce konaná na hřebeni Gruň od parkoviště po Švarnou Hanku. Program vychází z tradic a ze života zdejších lidí. Záměrem akce je přiblížit, jak se dříve v horách žilo a hospodařilo. Ukázky tradičních řemesel, stříhání ovčí, práce kováře a další.

Spoutanou scénu ozdobí soubor Cirk La Putyka

Každoročně se ve Frýdku-Místku koná divadelní festival Odpoutaná scéna. Z důvodu koronavirové pandemie letos KultúraFM uspořádá symbolický ročník nazvaný Spoutaná scéna. Program se uskuteční od 27. do 29. srpna v zahradě Národního domu, Nové scéně Vlast a v prostorách Faunaparku. Největším lákadlem festivalu bude návštěva pražského souboru Cirk La Putyka, jenž se zaměřuje na novocirkusovou tvorbu.

**SBĚRNÉ DVORY
S.r.o.****VYKUPUJEME**

- ZA HOTOVÉ PAPIR A AKUMULÁTORY
- PŘEVODEM NA ÚČET ŽELEZO A BAREVNÉ KOVY
- ZPĚTNÝ ODBĚR ELEKTROZAŘÍZENÍ
- VAŠE DOKUMENTY SKARTUJEME
- A JEŠTĚ VÁM ZAPLATÍME!**

Svazarmovská 88, FM, Bahno tel.: 558 434 321, 723 188 472
 Ostravská 103, Svíadnov tel.: 558 655 075, 602 510 018
 fax.: 558 655 607
 J. Matěje 515, Brušperk tel.: 558 666 441, 606 476 330
 Okružní ulice, Frýdlant n. O. tel.: 603 740 642, 724 314 646

e-mail: sbernedvory@seznam.cz
www.sbernedvory.cz

FMP 1604/06

PRAMOS**25
LET**OPRAVILI ČESKÁ OKNA
1995-2020

**LETOS SLAVÍME 25 LET NA TRHU, PROTO
POŘÍDÍTE OKNA A DVEŘE PRAMOS
ZA MIMOŘÁDNĚ VÝHODNÉ CENY.**

POPTEJTE UŽ DNES. AKCE PLATÍ DO 31. 8. 2020.

Obchodní kanceláře ve vašem regionu:

OSTRAVA ostrava@pramos.cz, 775 591 346**OPAVA** opava@pramos.cz, 775 591 357**NOVÝ JIČÍN** novyjicin@pramos.cz, 775 591 361800 100 111, více na www.pramos.cz

FMP 1604/01

Malířka Eliška Servátková by slavila sto páté narozeniny

Malířka a výtvarnice Eliška Servátková, rozená Rosenfeldová, se narodila 18. července 1915 v Těšíně v rodině lesního úředníka. V roce 1923 se ve svých osmi letech přistěhovala s rodiči a dvěma bratry do Frýdku, otec zde získal služební byt na zámku, kde bydleli až do roku 1936, kdy odešel do penze. Ve Frýdku ale už zůstali. Ve městě navštěvovala měšťanskou školu, maturovala na německém dívčím reálném gymnáziu v Ostravě.

Období strávené na frýdeckém zámku bylo pro Elišku velmi důležité a často se k němu ve své tvorbě vracela. Na léta bezstarostného mládí ráda vzpomínala: „Byla to doba, kdy jsem nasbírala nejvíce dojmů. Pozorovala jsem procesy, jarmarky, provoz na ulici, demonstrace na Prvního máje... S dalšími dětmi jsme si v zámeckém parku často hráli na indiány. Stále mám v paměti pohled z našich oken, vzrostlý starý jilm, o kousek dále kvetly lilie. Směrem dolů k Ostravici rostla obrovská líska se silnými větvemi, na kterých jsme se houpali jako opice. Naproti zahrady stával židovský templ a níže pod ním měl svůj dům pan Zeligosz, který po večerech hrával na tahací harmoniku a zpíval krásné písničky.

Jinak zde panovalo všude ticho a my si hráli s naším kocourem. Zámecké konírny jsme měli přímo pod ložnicí, kde jsme spali. Než jsem usnula, naslouchala jsem koňskému dusotu a zvonění řetězů, na kterých byli uvázaní. Prázdniny jsme trávili jeden měsíc u hajného v Komorní Lhotce nebo v Lomné. To bylo stěhování – přijel žebříňák ze statku, naložily se tři bedny, ve kterých byly potraviny, šatstvo, ložní prádlo, náčiní, hrnce a jiné věci. Žili jsme v přírodě. S bratrem jsme u potoka celé hodiny hráli, on na kytaru, já na tahací harmoniku, a zpívali všechny písně, které jsme znali, české i německé. Na ten měsíc v přírodě nikdy nezapomenu. Kolik krásných motýlů létalo, čistá voda v potoku, kvetoucí louky, žádná chemie hubící ryby a raky. Na loukách kvetly orchideje a spousta lučních květin.“

Málo je známo, že Eliška byla také talentovaná sportovkyně. Hrála házenou za SK Ostravice, závodila v lehké atletice a tenise. Na mistrovství Československa v krasobruslení v Ostravě obsadila v závodech mládeže do dvanácti let třetí místo.

Její cesta k umění byla vždy s v í z e l n á a plná překážek. R o d i č e se k jejím výtvarným studiím stávali odmítavě, studia na Vysoké uměleckopřípravné škole a malířské akademii ve Vídni absolvovala díky podpoře manžela a zázemí své tety. Od roku 1945 se věnovala keramické tvorbě, která tvořila v jejím díle významnou polohu a byla ovlivněna lidovým uměním. V padesátých letech rozšířila své zájmy o malbu a grafiku. Jen díky přátelství s Ferdišem Dušou byla postupně přijata mezi ostravské výtvarníky, kde našla několik příznivců. Poprvé

vystavovala v roce 1953 v Ostravě-Vítkovicích a poté na Výstavě Těšínska v Českém Těšíně. Až ve svých osmdesáti dvou letech mohla mít výstavu na frýdeckém zámku. Na výzvu malíře Josefa Luňáčka nastoupila na výtvarný obor LŠU ve Frýdku, kde se dlouhá léta věnovala pedagogické práci.

O své tvorbě říkala: „Vždy mě zajímala příroda, nakreslila jsem v roce 1946 herbář, květiny a rostliny popínavé, vše, co u nás v zahradě rostlo divoce kolem plotu. Nikdy jsem nepoužila fotografii, studoval jsem mimiku lidí na trzích, při nákupu. Milovala jsem lidové tance, chodila na národopisné festivaly ve Vlčnově, Jablunkově, gorolské slavnosti v Lomné. Duchem jsem stále v době svého dětství. Současníci ohrožují nos nad mým malováním, ale snažím se o totéž co Josef Lada. Zachytit na obrazech svou obec, město, staré zvyky a události, vyzařuje z toho pohoda. Jsem s ním duševně spřízněná, snad si mohu dovolit říct, že jsem takový slezský Lada...“

Eliška zemřela 25. listopadu 2008. Díky obrazům, keramice a grafice, které po sobě zanechala, je stále mezi námi, se svým šibalským pohledem a úsměvem na tváři. ■

Frýdecko-místecké ulice – po kom se jmenují?

► Kateřina Janásová

Ulice Karoliny Světlé

Karolina Světlá (vlastním jménem Johanna Rottová) se narodila do zámožné obchodnické rodiny v Praze 24. února 1893. Získala dobré vzdělání, vedle němčiny a češtiny ovládala také francouzštinu. S českým vlasteneckým prostředím se seznámila díky učitelce hudby a svému budoucímu manželovi Petru Mužákov. Poznala se s básníkem Janem Nerudou, Vítězslavem Háškem, a především s Boženou Němcovou, která se stala nejen její přítelkyní, ale která také ovlivnila její literární tvorbu a nasměrovala ji k emancipačnímu ženskému hnutí. S Vojtou Náprstkem spolupracovala jeden z prvních ženských spolků – Americký klub

dam. V roce 1871 iniciovala vznik Ženského výrobního spolku pro dívky z chudých rodin. Potřebu vzdělávání dívek a zajištění žen propagovala také jako novinářka v časopisech Světozor, Květy, Lumír a Zlatá Praha.

Přes třicet let jezdila a pobývala ve Světlé v Podještědí, odkud pocházel její manžel; odtud přijala svůj pseudonym. Zdejší krajinu a lidi kolem si velmi oblíbila, zde napsala svoje známé romány a povídky (např. Vesnický

román, Kříž u potoka, Frantína), ve kterých řeší především vztah ženy a muže, jejími hrdinkami jsou ženy mravně i morálně silné. Je považována za zakladatelku vesnického románu. Náměty pro svoje povídky a romány čerpala také z pražského měšťanského prostředí, které dobře znala (Zvoněčková královna, Černý Petříček). Z její bohaté korespondence s Janem Nerudou, ale i z jejich blízkého osobního vztahu čerpal film Otakara Vávry „Paleta lásky a cti“ a několik životopisných románů.

Karolina Světlá zemřela počátkem září v roce 1899 v Praze, pohřbena je na Olšanech.

Ulice Karoliny Světlé ve Frýdku je krátká a nenápadná, pomyslná spojnice mezi kostelem sv. Jana Křtitele a Zámeckým náměstím. ■

POMŮCKA: ALN. AONI, AT. DOM. OTS	UKONČIT ČINNOST	OKRASNÝ LISTNATÝ KEŘ	REMÍŽA V ŠACHU	ANGLICKÁ PŘEDLOŽKA	MUŽSTVA		ZDE	CHEM. ZN. RTUTI	CITOSLOVCE BOLESTI	INICIÁLY HERCE SOMRA	STARŠÍ ZKR.	INICIÁLY HERCEKY ISSOVÉ	TAMTEN		ODZDOLA	POČET PRSTŮ NA RUCE	POBÍDKA	POČÁTEK DNE
UVÉST DO SPANKU						ASLUSKÝ STÁT NITRID HLINÍKU								VYPRÁŽKA NARTU				
1. DÍL TAJENKY														2. DÍL TAJENKY AUTONOMNÍ OBLAST ZKR.				
SEKNOUT				ZNAČKA MILITRU KROK ANGLICKY			FRÝDECKO-MÍSTECKÝ PATRIOT měsíčník do každé poštovní schránky						ZNAČKA SPORTOVNÍCH POTŘEB					
LATINSKÁ PŘEDLOŽKA			POTOMEK BOHATÝ SEDLÁK V RUSKU										UZLÍK V TKANINĚ			OXID URANATÝ DOPADNUTÍ		
OHLEDUPLNOST					DONAŠEČ EXPRES.	SPIŠY							DRIT MLYNKEM	OBCHODNÍ DŮM ZKR. STAROŘEKOVÉ			AMERICKÝ HEREC ROBERT DE ???	ČÁSTICE HMOTY
	VÝKON FOTBALISTY	UNIE EVROPA, FOTB. ASOC. ŽLUTOHNĚDÉ BARVIVO											ZOBRAZENÍ PANNY MARIE ESTONSKÝ OPER. PĚVEC					
VODNÍ PTÁK							SNÍŽENÝ TÓN E	INICIÁLY ZPĚVÁKA KOLÁRE	SOLMIZAČNÍ SLABIKA	INICIÁLY HERCEKY VRÁNOVÉ	OKRÁST TAK NĚMECKY							
VADY PUNČOCH				3. DÍL TAJENKY											ODDĚLENÍ NEMOCNICE ZKR.			
KOŽÍ PACH				PŘÍVĚTVOSTI											ŠVÝCARSKÁ HORA			

www.ocfryda.cz

Tajenku křížovky **se jménem a adresou (bez tohoto údaje nebudete zařazeni do slosování)** zašlejte na adresu redakce: FM PATRIOT, S. K. Neumanna 1641, 738 01 Frýdek-Místek nebo na e-mail: krizovka@fmpatriot.cz **nejpozději do 24. srpna**. Tři výherci obdrží dárkový poukaz v hodnotě 500 Kč k nákupu v OC Frýda. **Výherci tajenky z minulého čísla jsou a poukaz v hodnotě 500 Kč na nákup v OC Frýda získávají:** Petra Dubčáková, Andrea Galušková a Josef Maršálek z Frýdku-Místku. Ceny výhercům doručíme.

INZERCE

NOVÁ ŠKODA OCTAVIA

125 LET

již od
456 900 Kč

ŠKODA
SIMPLY CLEVER

125 | ŠKODA AUTO
LET

Váš autorizovaný prodejce vozů ŠKODA:

AUTODRUŽSTVO
Beskydská 704, 738 01 Frýdek-Místek, tel.: 558 665 227
Brandlova 5, Ostrava – Centrum, tel.: 602 188 589, 724 221 776
Hlučínská 60, Ostrava – Přívoz, tel.: 724 173 860, 606 634 419
Frýdecká 12, Český Těšín, tel.: 730 588 216, 588 746 716
www.ado-autodruzstvo.cz

Kombinovaná spotřeba a emise CO₂ vozu ŠKODA OCTAVIA: 3,5–4,8 l/100 km, 91–111 g/km

Ilustrační fotografie

ARCIMPEX

S.R.O.

Naše služby jsou určeny pro široké spektrum zákazníků z řad velkých výrobních, stavebních a obchodních společností, ale také soukromých maloodběratelů.

Nakládání s kovovým odpadem

Výkup železného šrotu včetně nerezových ocelí, barevných kovů - mědi, hliníku, niklu a dalších, jejich přepravou, tříděním, úpravou a dalšími souvisejícími službami a činnostmi.

Demontáže a likvidace technologických celků, výrobních, dopravních zařízení a dalších objektů spojených s výskytem kovového odpadu, včetně potřebných stavebně-demoličních prací.

Dodávky železného a ocelového šrotu v režimu suroviny.

Prodej hutního materiálu

Široký výběr hutních materiálů včetně možnosti kompletace dodávek a úpravy hutního materiálu na požadované rozměry a formáty podle dodané dokumentace nebo konkrétních potřeb zákazníků.

Doprava zboží na místa určení našimi vlastními vozidly nebo prostřednictvím smluvních dopravců.

Prodej svařovacího materiálu

Kompletní sortiment svařovacích a přídatných materiálů.

Svařovací materiály jsou skladovány v moderním temperovaném skladu a veškerý sortiment je doložen atesty a certifikáty.

Tvarové pálení oceli

Pálení ocelových výpalků na autogenních palicích CNC strojích podle technické dokumentace a specifikací stanovených zákazníkem, včetně dodávky vstupního materiálu.

Dodáváme vlastní ocelové plechy podle požadované specifikace z našeho skladu hutních materiálů, nebo můžeme zpracovávat materiál dodaný zákazníkem.

Nabízíme příznivé ceny tvarového pálení a zajímavé ceny vstupního materiálu.

30let
zkušeností v oboru

ARCIMPEX s.r.o.

K čističce 53

739 25 Sviadnov

Tel.: +420 558 639 011

Fax: +420 558 639 066

E-mail: arcimpex@arcimpex.cz

www.arcimpex.cz